

ПРОТОКОЛ
засідання Робочої групи Аналітичного центру Аграрного союзу України
з питань розвитку саморегулювання в аграрному секторі України
17 липня 2017 року

Присутні:

1. **Старікова** Лариса Валеріївна, голова правління ГС "Аналітичний центр АСУ"
2. **Підберезняк** Тамара Василівна, президент ВГО "Фумігаційна асоціація"
3. **Копил** Микола Михайлович, радник компанії "IT-Enterprise"
4. **Хаджиматов** Валерій Атабекович, директор ГО "Продовольча безпека України"

Розглянуті питання:

- 1) Про ситуацію із запровадженням системи НАССР (Тамара Підберезняк)

Система НАССР насправді мала бути запровадженою ще в 2012 році, сьогодні ми говоримо про терміни 20.09.2017, 2018, 2019 і т.д. Однак справа не зрушується з місця тому, що мало хто знає що таке НАССР. Вся необхідна законодавча база для запровадження НАССР існує. Зокрема, вимоги щодо розробки, впровадження та застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах Системи управління безпечністю харчових продуктів (НАССР), затверджені наказом Міністерства аграрної політики і продовольства України № 590 від 01.10.2012.

- 2) Про досвід документування технологічних процесів в цілях зменшення ризиків кредитування (Валерій Хаджиматов)

На замовлення МФК була розроблений ІТ продукт для оцінки ступеню ризиків кредитування, в якому використовувалася інформація про земельний банк підприємства, технологію виробництва, використання техніки, поточні затрати, обсяги врожаю, виручку, дохід і прибуток. Права інтелектуальної власності на цей продукт українським фахівцям захистити не вдалось за умовами контракту. МФК продає цей продукт банкам як додатковий (необхідний) сервіс за \$200 000.

- 3) Про досвід ІТ-зації суспільних процесів на прикладі системи ProZorro (Микола Копил)

Система ProZorro була створена на кошти профільних українських ІТ-компаній, які мають відповідні права інтелектуальної власності і отримують роялті від її експлуатації. ІТ-компанії прагнуть працювати на замовлення, досвіду роботи в "чистих" ринкових умовах, коли компанія створює продукт за власні кошти і отримує дохід від його продажу на ринку практично не існує. Аналогічно виглядає ситуація з ІТ-системами для НАССР: компанії схильні шукати замовників на комп'ютеризовані системи НАССР, однак ідея інвестування у створення продукту також може бути прийнятною компанією IT-Enterprise.

- 4) Про економічний статус корпоративних систем НАССР на підприємствах та ринковий контроль (Лариса Старікова)

Щодо систем ринкового контролю за безпечністю і якістю продукції: АЦ АСУ стоїть на порозі реалізації проекту з розвитку галузевого самоврядування (грант проекту "Агросільрозвиток" USAID, 6 місяців), в якому беруть участь 6 галузевих асоціацій: Фумігаційна асоціація (Тамара Підберезняк), Асоціація виробників молока (Лідія Карпенко), Фітосанітарна асоціація (Владислав Седик), Асоціація тваринників (Ірина Паламар), Асоціація козівників (Наталія Якименко), Асоціація бджолярів (Тетяна Васильківська). Проект умовно можна розділяється на 3 етапи: підготовчий, основний і інформаційний. На першому етапі ми маємо визначити спектр питань, які потребують регулювання і зовнішнього контролю, від яких свого часу відмовилася державна влада (МінаПіП, Держспоживслужба тощо), та інших питань, які потребують

контролю, у тому числі з боку споживача. Також на першому етапі ми маємо опрацювати механізм розвитку галузевого самоврядування в Україні на основі світового досвіду, дійти згоди щодо правового і економічного забезпечення галузевого самоврядування в Україні. На другому етапі ми маємо оформити всі ці напрацювання у вигляді документу (policy paper) "Концепція розвитку галузевих асоціацій на засадах саморегулювання", на третьому – ознайомити широкі кола громадських організацій аграрного сектору, представників влади і громадськості про зміст концепції розвитку галузевих асоціацій на засадах саморегулювання і підписати Меморандум про визнання спільних цінностей, дотримання етичних принципів та реалізацію положень документу "Концепція розвитку галузевих асоціацій на засадах саморегулювання" серед галузевих асоціацій аграрного сектору (принаймні 6 з них).

Фактично в рамках проекту ми маємо розробити корпоративні стандарти для галузевих асоціацій на базі світової практики, умов угод СОТ та про асоціацію з ЄС і процедуру контролю за дотриманням таких стандартів. Фактично це буде контроль за критичними точками корпоративних системи НАССР, яких на підприємствах сьогодні немає. Це змусить підприємства приділити посилену увагу документуванню технологічних процедур.

Економічний статус систем НАССР: Технологічні процедури виробництва аграрної і харчової продукції, бізнес-процеси управління підприємствами аграрного і харчового сектору є нематеріальними активами таких підприємств. Підприємства в Україні сьогодні повністю ігнорують адекватний облік необоротних активів, більш-менш приділяючи увагу обліку матеріальних активів (основні засоби) і повністю ігноруючи нематеріальні активи (права, у тому числі права інтелектуальної власності на технології і бізнес-процеси). Система НАССР є одним з нематеріальних активів підприємства, похідним від іншого нематеріального активу – технології виробництва. Облік технологій виробництва і управління, введення в обіг "вторинних" процедур НАССР як активів підприємства збільшує капіталізацію підприємства і блокує можливість розпорядження окремими активами. Це є потужним інструментом для розвитку фінансових інструментів кредитування сільгоспідприємств і запобігання рейдерству.

Права інтелектуальної власності на технології виробництва, бізнес-процеси і системи НАССР мають бути усвідомленими і оформленими документально. В рамках АЦ АСУ варто започаткувати ведення реєстру об'єктів права інтелектуальної власності і їхніх авторів. Діапазон цін та такі об'єкти був озвучений вище Валерієм Хаджиматовим.

Рішення:

Виділити 3 складові в подальшій діяльності Робочої групи АЦ АСУ з питань розвитку саморегулювання в аграрному секторі України:

- 1) створення корпоративних стандартів галузевих асоціацій, процедур прозорого громадського контролю і реєстру результатів перевірок в результаті участі у проекті з розвитку галузевого самоврядування щодо налагодження ринкових систем контролю за безпечністю та якістю аграрної і харчової продукції (Старікова Л.В., Підберезняк Т.В.)
- 2) проведення пілотних проектів з документування технологій виробництва, бізнес-процесів і систем НАССР на підприємствах аграрної та харчової галузі з наступною стандартизацією відповідних процедур, фіксацією прав інтелектуальної власності їхніх авторів і започаткування ринку торгівлі відповідними ліцензіями (Старікова Л.В., Васильківська Т.Ю., Сокирін О.І.)
- 3) формування стандартизованих ІТ-продуктів щодо технологій виробництва, бізнес-процесів і систем НАССР для підприємств аграрної та харчової галузі (Старікова Л.В., Копил М.М.)